СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 238. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця 13-го жовтня 1939. No. 238. Jersey City, N. J., Friday, October 13, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОРАБЕЛЬ "ІРОКВОЙ" ПРИБУВ ДО ПОРТУ

НЮ ЙОРК. — Невеликий корабель „Ірокwой", містоти пять і пів тисячі тон, разом з 600 пасажирами прибув щасливо до Ню Йорку. Йому грозило затоплення від якоїсь субмарини, як повідомляв американські власті німецький адмірал Редер. Американська адміралція вислала негайно назустріч цьому кораблеві военну ескорту. Також повідомила капітана корабля. Кревні тих, що їхали на кораблі, радісно витали корабель і його пасажирів. А пасажири зворушливо розказували про всі свої пригоди. Отож капітан Чельстон повідомив пасажирів, що їм грозить небезпека. А також звелів перевести точну ревізію серед пасажирів, чи не має дехто чого підозрілого. Далі повідкручувано лямпи від радіових апаратів, щоб часом пасажири, дістаючи сензаційні вістки через радіо, не попадали в гістерію. Пасажири поводились дуже добре, говорив капітан. Зате пасажири не дуже хвалили корабель, кажучи, що він цілком не придатний возити людей. В часі подорожи корабель натрапив на страшну бурю; кораблем так кидало, що 80 осіб було поранених. Зате всі пасажири вихвалювали американський уряд, що дбає про своїх громадян, що післав аж военні кораблі їм на поміч.

СЕНЗАЦІЙНІ ЗІЗНАННЯ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛА.

ВАШИНҐТОН. — Комітет Даєса покликав на свідка бувшого советського ґенерала Кривіцького, котрий представив себе як „бувший голова советських військових шпигунів у західніх краях". Правдиве його імя, казав він, є Семюел Ґінсберґ і родився в західній Україні 1899 р. В Советах він змінив назвище. Кривіцький уже передтим писав статті, звернені проти Сталіна, закидаючи йому, що він винищує найкращих советських провідників і ґенералів на те, щоби приготовити союз з Гітлером. Коли той союз наступив, слова Кривіцького набрали особливої ваги. Коли він приїхав у відвідини до Америки, конґресмен Даєс рішив його покликати на свідка.

Кривіцький зізнав, що дійсним головою III. Інтернаціоналу є Сталін і йому є підлеглі всі комуністичні партії по всіх краях. Вони точно виконують те, що прикаже Сталін. А коли хтось трапиться впертий, то його Сталін спрятує зо світу. Кривіцький далі говорив, що в Америці є багато советських шпигунів, і то навіть серед армії та морської фльоти. Він назвав по імені деяких аґентів. Ними є, чи були: Борис Биков, Алфред Тилден, Фелікс Вольф, Борис Шпак, Валентин Маркин, Олександер Карен. Комуністичні партії в кожнім краю були в 90% піддержувані фінансово з Москви. Гроші вони діставали через спеціяльних аґентів, а в Америці також через Амторг. Аґенти ҐПУ пильно слідкують за всім, що діється в Америці, говорив той бувший голова советських шпигунів.

СЕНАТОР КРИТИКУЄ УРЯД ЗА ВОЄННУ ГІСТЕРІЮ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Кларк виголосив у сенаті палку промову, в якій гостро критикував уряд за витворювання в Америці военної гістерії. Чому уряд ухвалив надзвичайні права для себе з вибухом війни в Европі? — питав Кларк. На основі конституції такі надзвичайні права уряд може собі ухвалювати лиш тоді, коли вже край вступив у війну, або що війна неминуча. Чи існує вже таке положення тепер? — питав він. Чому уряд підчинив Панамський Канал военним властям? — питав він далі. А передівсім критикував сенатор Кларк асистента секретара війни, Луіса Джансона, за те, що той їздить по Америці й виголошує гістеричні военні промови. Джансон недавно виголосив промову, в якій порівняв положення Америки до положення Польщі і казав, що нам те саме грозить. Таке порівняння, казав Кларк, є найбільш глупе й ідіотичне, яке тільки можна собі уявити. Воно є нижче погорди, говорив він. А таких промов виголошує Джансон і дехто інший з високо поставлених осіб, багато, казав Кларк.

ФІНЛЯНДІЯ ПРОСИТЬ ПОМОЧИ АМЕРИКИ.

ВАШИНҐТОН. — В урядових колах розійшлася чутка, що Фінляндія і її союзники, Швеція і Норвеґія, звернулись до президента Рузвелта з проханням, щоб Америка натиснула на Совети, щоб ті припинили свої агресивні пляни супроти Фінляндії. В департаменті стейту нема потвердження цих вісток, але знавці додумуються, що для самої справи не є бажаним, щоб робити для неї під цю пору великий розголос. В урядових колах не виключають можливости інтервенції з боку Америки в тій справі. Фінляндія має в Америці дуже велику популярність, вже хочби тому, що вона одинока держава, що точно сплачувала свої довги.

АМЕРИКАНСЬКІ ҐЕНЕРАЛИ ЗА ЗБРОЄННЯ

ВАШИНҐТОН. — Найвищі американські ґенерали, серед них головний командант морських сил, адмірал Старк, і шеф штабу американської армії, ґен. Маршал, прилюдно заявилися за те, щоб Америка в нинішніх стурбованих часах якнайсильніше зброїлась.

Ґен. Арнолд, командант повітряної американської фльоти, заявив, що у відношенні розбудови літаків Америка поступає вперед. До кінця 1941 р. Америка матиме 5,600 нових модерних літаків, 45,000 нової вишколеної летунської обслуги і 4,600 нових вишколених летунських пільотів.

ПРОПАЛИ ДНІ КОНТРОЛІ НАД ПІВНІЧНИМ МОРЕМ

БЕРЛІН. — Таке відповідають німці Великій Британії на її твердження, що Англія є панею моря, а хто є панею моря, той мусить осягнути остаточну перемогу. Німецька преса розписується про бомбові атаки німецьких летунів на англійські кораблі й намагається тим доказати, що Англія не може вже контролювати Північного моря.

МАРИНАРКА ДОМАГАЄТЬСЯ ГРОШЕЙ НА ЗБРОЮ

ВАШИНҐТОН. — Американська маринарка звернулась до уряду з домаганням, щоб на черговий рік збільшити видатки на будову нових кораблів та на уліпшення й побільшення бойового складу. Сподіваються, що будучого року маринарка дістане рекордово високу суму на свої потреби. Мабуть дістане 900 міліонів долярів. На цей рік маринарка теж дістала велику суму, що була найвищою зпоміж усіх попередніх, а саме — 773 міліони долярів.

СЕНАТОР БУРК ЗА ОТВЕРТУ РОЗМОВУ

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Бурк сказав у сенаті, що треба говорити ясно й не замотувати справи, що Америка хоче знести заборону вивозу зброї тому, щоб помогти Англії і Франції. Бо це є в інтересі Америки.

НОВИЙ НАТИСК НА НЕВТРАЛЬНОСТЕВИЙ ЗАКОН

ВАШИНҐТОН. — Сенатори Джордж і Бейлі роблять заходи, щоб новий проєкт невтральностевого закону не забороняв американським кораблям займатись торговлею до навіщених війною портів, бо це заломить корабельні компанії й доведе їх до банкротства. Скептики думають, що і в тому відношенні буде „полекша", подібно як з купном за готівку; як відомо, вже пропонують у сенаті кредити на три місяці.

ГУВЕР ПЕРЕДБАЧАЄ ВІДРОДЖЕННЯ ПОЛЬЩІ

НЮ ЙОРК. — На відкритті памятника для Пулаского бувший президент Гувер виголосив промову, в якій говорив, що хоч Польща розбита, то вона таки відродиться, як відроджувалась у минулому, хоч багато разів її розбирали.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ПРОТИ ВІЙНИ

СІНСІНАТІ. — Конвенція Американської Федерації Праці різко заявилась проти всякої війни Америки, кажучи, що на випадок війни це робітник у найбільшій мірі поносить тягар. Америка може воювати лиш тоді, коли її власну територію хтось наїде, говорить ухвалена тією конвенцією резолюція.

КОНСЕРВНИЙ ПРОМИСЛ В АМЕРИЦІ

„Асошіейтед Прес" обчисляє, що фабрики консерв у Злучених Державах виробили в 1937. році лише самих консерв морської риби на загальну суму 78 і пів міліона долярів.

АНГЛІЙСЬКІ ЖОВНІРИ НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ

ЛОНДОН. — Офіційно подають, що на західнім фронті у Франції є вже 158,000 англійських жовнірів.

АБО ДУЖЕ МОЛОДІ, АБО СТАРІ

ЛОНДОН. — Подають, що полонені на західнім фронті німецькі жовніри це молодики, або старші люди, учасники минулої світової війни. Одні й другі виглядають мізерно, правдоподібно наслідком злого віджимлювання.

НАПРУЖЕННЯ

ШАНГАЙ. — Може дійти до неприємних сутичок між американськими маринарами і японською владою, яка заарештувала американського маринара Марсела Шиманського, що разом з другим маринарем, Джаном Армонією, побили двох японських поліцаїв.

ВЖЕ ВИБИРАЮТЬ ПРИСЯЖНИХ ДЛЯ РОЗПРАВИ ПРОТИ КУНА

У карному суді в Ню Йорку почалася розправа проти Фріца Куна, провідника Німецько-Американського Бунду, обвинуваченого за крадіж фондів цієї орґанізації.

ПОСАДНИК МІСТА ХОДИТЬ ДО ШКОЛИ

Антоні В. О'Конел, посадник міста Норвич, в стейті Конетикот, став ходити до школи, щоб „набрати дальшого вишколення". Три рази на тиждень їздить 26 миль до „Юніверситі оф Конетикот", щоб студіювати англійську мову, економію й фізіольоґію.

ВИПАДОК ЗО ШКІЛЬНИМ „БОСОМ"

Коло місцевости Вор, у Вест Вірджінії, упав з 75 стіп високої скали омнібус, що віз діти до школи. 4 студенти згинули на місці, а 76 було покалічених.

Розслід показує, що причиною нещастя була зломана вісь.

ВЕТЕРАН МАЄ ПЕРШЕНСТВО

У стейтовому суді в Ню Йорку виринуло питання, чи окалічілому ветеранові світової війни належиться першенство при номінації на урядове становище. Суддя рішив, що ветеран не може бути позбавлений свого першенства.

БОМБАРДУВАТИ БЕРЛІН, АБО МИРИТИСЬ!

ЛОНДОН. — Того домагається від премієра Чеймберлина відомий англійський письменник Джордж Бернард Шо. Каже, що Анґлія обіцяла Польщі повну допомогу. Згідно з тим, як тільки німецький жовнір ступив на польську землю, повинні були англійські літаки бути над Берліном і бомбардувати місто. Це не сталось. І тепер не діється. Очевидно тому, що таке бамбардування означалоб зараз німецьку відплату і бомбардування анґлійської столиці. Супроти цього треба раз рішитись вести справжню війну і зачати бомбардувати Берлін, здаючи собі справу з наслідків такої акції. В інакшому разі треба миритись.

ФІНЛЯНДІЯ МОБІЛІЗУЄТЬСЯ.

Фінська протилетнича батерія в зимовім одягу підчас маневрів.

ДАЛЬШІ ВІСТІ ПРО ВИБОРИ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

МОСКВА. — Американські кореспонденти доносять з Москви, що на землях Західньої України і Білоруси, що їх тепер прилучено до СССР, поведено широку передвиборчу кампанію. Вибори мають відбутися 22. жовтня. Голосування має бути загальне, рівне й тайне. До Національної Ради виберуть представників по одному на 5,000 голосуючих. Голосуватимуть чоловіки і жінки, що покінчили 18 років життя, без огляду на їхню національність, віру, освіту, місце постійного чи непостійного побуту, соціяльний стан, маєток і минуле життя. Національна Рада вирішить у першу чергу як найважніше питання справу прилучення Західньої України до СССР. А далі ухвалить закони про соціялізацію банків, фабрик, землі й т. п. Львів має бути проголошений столицею Західньої України. Як Білорусь так і Західня Україна уже засипані виборчими маніфестами, в яких взивається маси вибирати „найкращих з найкращих", справжніх робітників.

„БЕЗБОЖНИК" ПРО ДУХОВЕНСТВО В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ Й БІЛОРУСІ.

МОСКВА. — Американська пресова аґенція подає, що „Безбожник", советський протирелігійний часопис, стверджує, що „зліквідовано" певне число римо-католицьких і православних священиків у Західній Україні і Білорусі, як ті краї заняли советські війська. „Безбожник" твердить, що священики замикалися в католицьких церквах разом „з капіталістами і польськими офіцирами" і звідтам обстрілювали жовнірів Червоної Армії. Часопис далі твердить, що католицькі й православні священики займалися шпигунством і були платними аґентами польського уряду. Часопис похвалює советського жовніра, що кинув ґрануту між священиків і польських офіцирів, що не хотіли піддатись, і всі згинули від вибуху ґранати. Часопис стверджує, що вже забрано монастирям і церквам землю і розділено її між селян і робітників. І що як священики побачили, що кінчиться влада панів, вони хопили за зброю разом з панами і жандармами. Значить, каже часопис, повторилося те саме, що було підчас вибуху революції в Росії. Та тепер „завдяки Советам священики вже не є земельними власниками". Не помогли їм, насмівається „Безбожник", їхні молитви і благословенства; советські повзи поборoли всі перешкоди.

ЖИДИ ВТІКАЮТЬ ДО СОВЄТІВ.

МОСКВА. — Доносять до Москви з Білоруси, що тисячі жидів, які осталися на землях, що є під німецькою окупацією, втікають на землі, що опинились під Советами. Білосток подвоїв в останніх днях число мешканців, бо стільки наплило жидів-утікачів.

ЛИТВА ТОРЖЕСТВУЄ.

КАВНАС (Литва). — Литовці забули, що їх жде з боку Советів, і радіють тим, що їхня історична столиця, Вильно, є злучена з Литвою.

ХИТРИЙ КРОК.

МОСКВА. — Те, що Совети погодилися відступити Литві місто Вильно, є, на думку американського кореспондента, дуже зручним і хитрим політичним кроком, обрахованим Советами на те, щоб зеднати собі відразу симпатії цілого литовського народу. Є це також крок, що повинен, згідно з советським разрахунком, викликати добре враження у цілому світі. Бо ніби повинен вказувати на добрі наміри Советів жити, в згоді й приязні" з сусідами. Коли йде про Литву, то мабуть вона навіть не перенесе столиці до Вильна, бо в Ковні побудовано доми для урядів. Особливо радіють тепер тим литовські жиди, бо Вильно, що має до 500,000 мешканців, має найбільший процент жидівського населення, з яким литовські жиди не мали досі контакту.

ЗАПОВІДАЄ НОВУ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНУ.

ПАРИЖ. — Бувший президент Чехословаччини, д-р Едвард Бенеш, вірить у те, що теперішня війна доведе до повстання нової Европи, в якій матиме місце нова незалежна Чехословаччина.

РАДІ З ДОГОВОРУ З СОВЄТАМИ.

ЛОНДОН. — Британська преса присвячує багато уваги заключенню нового торговельного договору між Анґлією і Советами, наслідком якого Совети будуть достарчувати Анґлії дерево, а Анґлія Советам ґуму і цину. Навіть ідуть так далеко, що заповідають, що цей торговельний договір є покищо тільки початком далекосяглого політичного договору.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКАНСЬКЕ МИРОВЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО

Німецька мирова офензива зачіпила не лише Европу, але й перенеслася до Америки, дарма, що Америка до війни ще безпосередньо непричетна. Перенеслася вона до Америки внаслідок умисної акції німецького уряду, котрий, пустивши в рух мирові заходи, рівночасно піддав думку, щоби посередником у замиренні виступив американський президент Рузвелт.

Піддаючи таку думку, німецький уряд, як догадуються американські публіцисти, розумував так: Американці є проти участи у війні. Вони бояться бути втягнені у цю війну, а це буде можливе, як війна затягнеться. Президент Рузвелт хоче бути вибраним президентом утретє. Для скріплення популярности йому треба бути виразником мирного настрою краю. Як Німеччина піддасть йому думку стати посередником, він певно піде на цю примапу.

Одначе таку пропозицію німецький уряд зробив не виразно від себе, але через німецьку пресу. Хоч німецька преса є контрольована урядом, усе-таки преса ще не уряд. Це й сказав німцям президент Рузвелт, коли представники американської преси спиталися його, чи він хоче посередничити між воюючими сторонами в справі миру; він заявив немовби жартом, що не може дивитися за те, що пишуть ґазети. Він навіть застановлятися не може над справою, поки справа не буде подана йому у відповідний спосіб, себто офіціяльною дорогою.

В цей спосіб президент Рузвелт збув німецьку суґестію й дав при тому німецькому урядові научку, що коли він хоче посередництва Америки в мирових переговорах, то повинен це зробити явно-славно, а не робити цього тишком-нишком через пресу.

Американські ґазетярі нотують цей факт як дуже замітну дипльоматичну невдачу Гітлера. Вони нотують її як доказ, що німці, які останніми часами зробили низку добрих дипльоматичних потягнень, усе ще далі не розуміють як слід настроїв ні поведінки американців. Замічують при тому, що на дешеву вудочку націстичної дипльоматії зловилися все таки в Америці пару політиків, які вже й почали наставати на президента, щоб він користав з запрошення німецької преси. Одначе, як кажуть публіцисти, ці люди не відомі за свій розум, ні здібність передбачувати.

Зайво додавати, що поведінкою президента вдоволені Англія й Франція, котрих приняття пропозиції президентом поставилоб у трудне положення, головно з огляду на те, що вони занедбали подати свої умови миру. Такої виразної заяви тепер домагається американська преса й публічна опінія.

Польща на передодні розвалу

(4)

5. Волинська тиха сторона хоче випередити Галичину.

Волинь — то знову окремий пашалик „найяснішої річипосполитої" впродовж довгих літ з „українофілом" воєводою Юзефським на чолі. Те царство пана Юзефського відгороджено від Галичини стислим кордоном адміністраційних заряджень, а ще більше як заряджень, системою своєвільної практики місцевих органів, щоби, борони Боже, крізь той сокальський кордон у „тиху волинську сторону", льояльну супроти Польщі, не дісталася зараза з націоналістичної Галичини.

Волинський паша Юзефський, бувший віцеміністер у кількох урядах Української Народньої Республики, запевняв свою власть, що тільки він, а ніхто другий, зуміє і Волинь польщити, а водночас зробити її навіки льояльною для Польщі та мати прихильність українських волиняків.

Доволі гарно розвинене шкільництво з часів української влади цілковито спольщив, трохи українського вчили вчителі, в подавляючій більшості поляки, що самі тої мови не знали, а що найважніше, нею гордили. Волинські „Просвіти" теж позамикав. Заборонив волинським кооперативам належати до галицького кооперативного Союзу. Натомісць позакладав польсько - українські освітні товариства і кооперативи, які згодом спольщив.

За помічників дібрав собі десятки бездомних еміґрантів з наддніпрянської України, що грали таку дудку, яку він казав, відсуваючи місцевий елемент. Юзефський усюди деклямував про Україну, навіть докладно українською мовою, але про ту над Дніпром, бо „Волинь була, є і навіки має бути польською".

Але і чародій Юзефський не зробив чуда і з волиняків польських патріотів. Волинь, позбавлена примітивних громадянських прав, почала заглядати одним оком в Україну під Советами і тут почався ширити комунізм, а другим у Галичину, звідки, не зважаючи на сокальський кордон, дістається революційний український націоналізм. Шлях стелила йому молодь, що в доволі великім числі вчилася в Галичині.

Сама Галичина не мала таких великанських процесів за „злочини проти цілости держави" як Волинь. Тут були процеси, де обвинувачених було по 50 і 60, і все вони чергувалися, — то українсько-націоналістичний, то комуністичний процес.

Галицька нормалізація, і польські рожеві надії, що українство в Польщі лежить на лопатках, а звідси загал польського патріотичного шовінізму, що як вихор зірвався в останніх двох роках над українськими землями, повалив Юзефського і його „українофільську" систему. Над волинським пашаликом запанував полковник Новак, що сказав собі: **„Волинь мусі бить польскон"**, у вояках тверде слово. Зачався новий курс радикального винародовлювання волинських українців.

На українську Волинь спровадив новий паша кілька соток учителів з Познанщини, що й слова не вміли по українськи, на місце архиольовольних волинських українців з під стягу Юзефського. За вчителем посунула хмара польських ксьондзів і „матечок" - монахинь, для них за гроші з державного скарбу потворено десятки нових парохій і захоронок. Бракувало тільки вірних. Їх мали дати т. зв. „ревіндикації", що в історію Польщі перейдуть як чорна картина польського народу і польського костела.

Ревіндикації (як гарно названо — відзискання втраченого) це було приневолювання цілих сіл приняти польську віру, послугуючися грубим насильством, провокацією та підкупством. От прим. така напасть спадає на прикордонне село Гриньки. Тут у прикордонній смузі погранична сторожа, військо, поліція буде як на степу. Виселити людину з ґаздівства, обложити нестерпними тягарами, заврештувати — тут усе можна „для добра й охорони держави". Вся та зволоч пограничної адміністрації не тільки патріотична, але й побожна. Уряджується полеве богослуження, по якім розбирається вівтар, оставляється тільки образ, прибитий до дерева на публичній площі. Чому оставилося? Не знати. Досить, що образ хтось збезчестив. Хто це? Можна додуматися, але це очевидно православні! Наступають арештування, ревізії, погрози виселити піл села і пустити з жебрачою торбою. Як діявол-спокусник підсувається наказний війт чи старшина прикордонної сторожі і шепче комусь на вухо: як перейдете на польське, все вам буде дароване. Слабші духом переходять. Парада, зіздить польський ксьондз і приймає їх „колишніх поляків, але зросійщених" — каже — на лоно косцьола. Перестращений, стероризований народ ведуть до костела. Неодин гірко шльохає, але вже є ревіндикований. На упертих дальші репресії. Зіздить їх дотепершній парох, поліція у село не пускає.

Там знов парцелюють двір і знов ревіндикують декого за ниву. Називаєшся Жуковський — тиж польський шляхтич, очевидно колись поляк „зросийщони" — вертайся до польського, а не хочеш? О, адміністрація знайде вже способи як тобі вказати дорогу на лоно „матки Польскі" і шляхетського стану і т. д. і т. д. А все чигає духовний „апостол польскосці" і веде до нечисленного тут на Волині свого стада нову овечку, байдуже якими способами.

Ревіндикації — дали польському костелові біля 4 тисячі душ впродовж двох років, але ніхто так не наблизив би був православних волиняків до своєї церкви, свого часто сумнівної вартости духовенства, як ті польські ревіндикації.

Та ревіндикації, то тільки один із засобів зробити Волинь польською. Розпочали тут кольонізацію на великі розміри, з великим накладом державних грошей, приміняючи й тут засаду галицького походження: „ані пяди землі в українські руки".

Дістатися тепер на Волинь львівській, уже цензурованій пресі було неможливо. Кіоскам і книгарням протизаконно заборонено продавати українську пресу, почтових посилок з пресою не доручувано, навіть рекомендовані посилки часописів поліцая конфіскував негайно по відібранні з почти. Та голод на свою пресу, особливо в часі існування Карпатської України, був великанський. Окремі післанці приїздили з Волині до Львова по свою пресу, бо тільки „свої ґазети пишуть правду", говорив волиняк.

Вся та нова волинська політика тільки **скріпила революційний націоналізм**, який на Волині кріпшав з кожним днем, немов бажаючи випередити Галичину.

(Далі буде).

Спосіб.

— Скільки продаєте ви бочок пива денно? — запитав гість власника ресторану.

— Дві!

— А хотілиб ви продавати два рази стільки?

— Дуже радо!

— То будь ласка, наливайте повніше склянки...

ФРАНЦУЗИ ПРО СВОЇХ ВОРОГІВ: МОСКАЛІВ І НІМЦІВ

I.

„Маріянн" про москалів.

Нагла зрада большевицької Москви Франції та підписання пакту з Німеччиною відкрила широко очі французької публіки.

Відомий журнал **„Маріянн"**, який у 1933 р. широко реклямував поїздку Е. Еріота в Україну, приносить цікаві відомості, не нові нам, українцям, які дуже характеристично свідчать про зміну французької опінії щодо Росії.

Ось як **„Маріянн"** пише про історію Росії:

„Москалі — це справжні азіяти, яких каприси одного тирана з XVIII. ст. зробили нагло европейцями. Від того часу, не зважаючи на зовнішній европейський вигляд, Росія все жила на спосіб візантійський і татарський. Її царі були правдивими східніми деспотами і після двацятьох років соціялізму керівник нинішньої Росії перейняв ці самі методи ханів Золотої Орди, які цілими століттями накидували свою невблаганну волю московському народові. Нема де правди діти, що після монгольських наїздів Москва зберегла печать своїх наїзників, яких не позбулася її навіть тоді, коли приняла імпортовану цивілізацію. Отже московський нарід не мав тої молодости цивілізації та культурного поступу, що знали інші народи. Отже кожний нарід, що не мав середньовіччя, позбавлений власного характеру та персональности.

„Петро Великий указами постановив змінити Росію на „великий европейський нарід". Під загрозою нагаїв московський нарід принняв „зігнилий захід", але тільки поверховно. Одначе в душі москалі ніколи не приняли цеї примушеної оксиденталізації, і це було одною з причин успіхів Леніна в 1917 р., коли то москалі мали нагоду скинути накинену їм „гнилу цивілізацію заходу".

„Большевизм був для москалів-орієнталів тільки рухом культурної еманципації, рухом реакції, і большевицька Москва зробилася тим, чим була перед приходом царя Петра I: авангардом Азії в Европу. Коли вона прибирає на себе тогу носія марксистського евангелія, як це говорять прихильні соціольоґи, то це тому, щоби поширювати антагонізм між орієнталами-азіятами та західньою, романсько-християнською цивілізацією.

„Калмуцька кров, що тече в жилах кожного москаля, стає вимагаюча й нетерпелива: вона хоче, щоб Азія запанувала або знищила Европу. Ворожість та стара ненависть Джінгіс-Хана проти Карла Великого, Папи Григорія VII або Томи Аквінського відживає наново. Диктатура пролетаріяту в першу чергу, замісць дати добробут пролетарям, дала нагоду московським націоналістам виявити себе в повній волі тим націоналістам, які пізніше двох століть побороювали оксиденталізм Романових.

„Нація, призначена до зради".

„Великий Достоєвський сказав: „Ми почали нашу цивілізацію зрадою". І це правда. Москаль, червоний чи білий, являється індивідуалістою, якої моральна композиція відповідає імпульсивним інстинктам темпераменту орієнтального пантеїзму. Коли ви звертаєтеся до москаля, то не знати, яка реакція буде, не зважаючи на його поверховну культуру і цивілізацію.

„Як довго Европа буде в небезпеці, Москва буде ликувати. Бо коли західні армії перевернуть Европу в руїну та попіл, тоді Азія зможе сказати своє слово. В тому випадку Москва напевно скористає зо своєї повітряної флоти та узброєння. А хто скаже, що ця сила не буде грізніша від підбоїв Золотої Орди?

„За двадцять два роки москалі з черги зрадили: свого суверена, своїх союзників, свою революцію і їх ідеольоґічні переконання. Тепер вони запризнилися з Німеччиною; і це Німеччина, що буде зраджена підступно Москвою".

Як бачимо, французький актор Андре Рубо приходить до таких самих висновків, що ціла низка українських істориків, письменників і політиків, котрі виказали, що означає московська психіка, московське слово та московський союз. Добре, що нарешті такі цивілізовані народи, як французькі, які мали якусь „слабість" у їхній приязні до Росії, почінають думати про Москву трохи інакше.

Головними експортовими канадійськими продуктами до французьких посілостей в Африці є: пшениця, мука та фармерське приладдя. Простір французьких посілостей в Африці рівняється майже просторові Канадійської Домінії. Населення французької Африки виносить 32,000,000, з чого більш як 1 міліон є европейського походження.

Карел Чапек.

ГОРДУБАЛ

КНИГА ТРЕТЯ.

41)

(Показний паночок кланяється і знизує плечима). Зрештою дякую вам, що ви нам принесли заповіт Юрая Гордубала. Єдине його нам тільки бракувало (прокуратор випростується, немовби виростав), щоб докреслити нам образ цеї чисто - демонічної жінки, яка — яка вже має приготовлений плян, як забити недалекого добродушного сльободуха-чоловіка, — й ще вигадує по останню витончену кривду на свій намір: примусити бідолаху, щоб він її, тільки її усе записав — та цей видав щось наче моральне алібі — за її вірність і подружню любов! І добрий чоловік слухняно йде — щоб ані грейцар не дістався малій Гафійці, а все їй, цій Єзавелі, щоби затила собі коханця, щоб ва... ралась у своїм грісі... Прокуратор аж душиться від мо... ального обурення; це вже не судова розправа, це вже дійсно Божий суд над гріхами світу; чути, як тяжко, напружено дихають віруючі слухачі. І тепер упало яскраве світло на випадок Юрая Гордубала. Ця сама цинічна, розрахована, безсердечна воля, що спромоглась підвести руку непевненного Юрая, щоб намалювала три хрестики під цим страшним і зраджуючим заповітом — ця сама страшна воля, панове, вела руку Степана Мані — душогуба. Цей мальсільський жиґольо не був лише знаряддям розпусти — він став також знаряддям убивства. Ця жінка винна, кричить прокуратор і вказує прудким розмахом. Цей заповіт її вивів на чисту воду — сам чорт міг вигадати цей пекельний глум — за її вірність і любов подружню! Єзавель Гордубалова, признаєтесь нарешті, що забили Юрая Гордубала?

Поляна встає, посиніла, знівечена вагітністю, й беззвучно щось шепче.

Нічого їм не кажіть, газдине, обізвалось нараз гостро й різко. Я їм це сам. Степан Маня стоїть і міниться від душевної боротьби. Слав... славний суде, загикується, й раптом вибухає нестримним риданням.

Прокуратор якось заскочено вклоняється в його напрямі. Прошу, заспокійтесь, Степане, суд вас радо вислухає.

Це я — це я, ридає Степан. Я — я лиш хотів над ним пімститись — за те — за те — що кинув мене через пліт — і люди з мене сміялись! Я ані гадки не міг — мусів йому це зробити — мусів — пімститись. — Тому я йшов...

Газдиня вам відчинила хату? — питається предсідник.

Ні — газдиня нічого — ніхто не знала. Я ввечері — ніхто мене не бачив — газда лежав у ліжку — а я на горище — й там сховався...

Серед слухачів Швестка сердито штовхає Гайдара. Адже це неправда, сичить розлючено, не міг на горище, двері були завалені, кукурудзою! Я там був зараз уранці, Гайдаре! Піду їм це сказати.

Сиди, бурчить Гайдар і тягне Швестку. Відважся, ти смаркачу!

А вночі, загикується Степан, утираючи собі ніс та очі, вночі я зліз у світлицю — газда спав — та цим шилом — не — не хотілo в нього влізти — а він не ворушився — не ворушився... Степан заточується, вартовий подає йому склянку води з предсідникового стола. Степан вдячно хлюпає й утирає собі піт із чола. А потім — я вирізав те вікно — та взяв газдові гроші — щоб вигладало, наче злодій — та — напад на горище — та віконцем на землю. Тоді я застукав у вікно — у газдині — що йо річи.

Поляна Гордубалова, правда це?

Поляна встає, уста стиснені. Ні. Не застукав.

Газдиня ні про що не знала, поправляється Степан. І неправда, буцімто що зо мною мала. Один раз — так, один раз я хотів її кинути на солому, але боронилась — та Гафійка прийшла. А тоді вже нічого, нічого...

Це гарно, Степане, каже прокуратор і нахиляється вперед. Але одно запитання я досі був лишив для себе. Непотрібне воно було. Поляно Гордубалова, чи це правда, що ви перед отсим-от Степаном, мали ще іншого коханця, якогось Павла Древоту?

Поляна голосно йойкнула, підвела руку до чола й вартовий наполовину виводить, наполовину виносить її з салі.

Перериваю розправу, проголошує предсідник; з огляду на нові дані в зізнанні Степана Мані суд завтра вийде на місце злочину.

Швестка чекає на Гордубаловім подвір'ї, коли прибуде славний суд. І вже йдуть пани великоможні: Швестка цілий наїжується й салютує, нарід стоїть за плотом і заглядає до Гордубалового подвіря, наче там Бог зна, що має зявитись; великий це день для жандарма.

Швестка веде славний суд на горище. Горище, прошу, залишилось так, як було, ніхто сюди не входив від самого вбивства. Тоді ще двері були завалені кукурудзою; ні... хто спробував її відіпхнути, кукурудза висипалась сюди на сходи. І Швестка підважує двері, купа подається й додолу сиплється потоком кукурудзяні зерна. Може панове потрудяться нагору; каже чемно Швестка. На горищі ціла Божа благодать із рівнини, купи жовтої кукурудзи, борсатись і скакати в ній хотілось. А ось еґине віконце; отже сюдою мав Маня вилізти...

(Кінець буде).

З ВІЙНИ В ПОЛЬЩІ.
Над тілом сестри, вбитої машиновим крісом з літака.

НА РІЖНІ ТЕМИ

НАГАДАЛИСЯ.

Двацять літ держала Румунія великі маси українців під своєю владою й ніяких їм прав не дозволяла. Аж тепер нагло заповіла, що дасть їм права, які мають інші меншини.

Невже Румунія сподівається так скоро української провінції втратити?

ДАЄ, АЛЕ НЕ ВСІМ?

Те саме донесення подає, що ці уступки відносяться до 400,000 душ українського народу.

Що станеться з іншими українцями? Адже за переписом населення в 1930. році, в Румунії було українців 1 міліон 238 тисяч осіб, а нині мало би бути багато більше.

Невже з того лиш одній третині признається права меншости, а двом третинам і цього не признається?

А ПОЛЬЩА?

„Осерваторе Романо", орган Ватикану, осуджує Москву за її експанзійну політику супроти українців, яку вона маскує претекстом визволення українців.

Голос органу Ватикану мав би нині багато більше сили, якби він був виступав з такою самою рішучістю, коли експанзійну політику супроти українців провадила Польща й маскувала її рятуванням їх від большевизму.

ЩЕ ОДИН ПОЛЬСЬКИЙ ГЕРОЙ.

Доносять з польських кол у Литві, що там широко цікавилися долею польського ґенерала Желіговського, котрий захопив був Вильну, столицю Литви, нібито без дозволу польського уряду, котрий одначе такий неправно забраний край задержав.

Перші донесення говорили, що генерал Желіговський згинув у бою. Тепер показується, що генерал Желіговський утік до Румунії.

Добре каже англійська приповідка, що генерали вмирають у ліжку. Люди, що дуже голосно кричать про своє бажання воювати, часто воюють лише проти слабих, коли нема великої небезпеки, а коли прийде справжня небезпека, бо приходиться воювати супроти сильнішого, їх у бою нема.

КІНЕЦЬ ВІЙНИ?

Гітлер каже, що аліянти можуть тепер закінчити війну, як лише захочуть.

Жіль Савервайн, заграничний редактор паризької ґазети „Парі Суар", каже, що з промови Гітлера скінчилася перша частина великої війни. Переможцем у цій частині є Сталін: Гітлер, щоправда, переміг Польщу й дістав велику частину нео опанованих територій. Та Сталін забрав великі простори землі, багато народу, і засів добре на Балтику, на Балкані і у середущій Европі. Положення Росії поправилося неймовірно, а положення Німеччини погіршилося.

До того за погіршення свого положення Гітлер заплатив життям коло 50,000 німецьких вояків, коли Сталін не втратив певно й тисячі. Тому Гітлер кричить миру, та Англія й Франція ще не дочувають.

ЗМІНЯЮТЬСЯ ЧАСИ.

Граф Бернсторф, що помер недавно в Швайцарії, будучи німецьким амбасадором у Вашингтоні, подав був у 1915. році в американській ґазеті славну осторогу, що британський корабель „Люзитанія" буде затоплений німецьким підводним човном. Ця осторога не показалася розумним кроком: як „Люзитанію" затоплено, американці вважали її за доказ злочинного наміру з боку Німеччини. У теперішній війні Німеччина таких осторог уже не дає. Тепер вона остерігає світ, що англійські кораблі будуть затоплені англійською субмариною.

Німеччина видно лекцію історії зрозуміла й у теперішній війні вже не остерігає нікого, що німецькі човни будуть топити чужі кораблі. Та командант німецької фльоти Редер остеріг, що англійці затоплять американський корабель „Ірокво".

Чи поступив Редер розумніше від Бернсторфа?

А ЯК ПУБЛИКА?

Слідили кореспонденти американських ґазет за враженням, яке викликала парляментарна промова Гітлера. Кажуть, що під парляментом промови слухала лише невеличка громадка людей. Підчас промови оплески були рідкі й слабі. Найдовші оплески тривали 57 хвилин.

Чи справді так було? Якби німецький уряд міг припустити щось подібне, то він міг легко вислати під парлямент величезну юрбу людей і казати їм бути відповідно одушевленими. Чомуж цього не було? Невже холод публики був несподіванкою для уряду Гітлера?

Чи не показує цей факт, що націсти ще багато річей не навчилися від своїх комуністичних приятелів? Сталін був би певно до такого не допустив.

УКРАЇНА СФЕРОЮ ВПЛИВІВ.

Розглядаючи ситуацію в Европі по розгромі й поділі Польщі, італійський уряд розважає, який вплив буде вона мати на Італію.

Кажуть американські кореспонденти, що, не зважаючи на офіціяльні заяви вдоволення з промови Гітлера, італійські державні керманичі бачать, що Гітлер і Сталін уважають себе за тих, які мають рішати долю не лише бувших польських територій, але і цього всього Балкану. Вирікшися амбіцій захопити Україну, Гітлер признав Україну за сферу впливів Сталіна. Ціною цього признання Гітлер хотів би дістати впливи на Балкані, але, як італійці кажуть, Сталін і там хоче мати впливи.

Як звісно, за впливи на Балкані побивається передовсім Італія. Для тих впливів Мусоліні й приятелював з Гітлером і закладав з ним берлінсько-римську вісь. Не ждав Мусоліні, що з осі берлінсько-римської Гітлер зробить берлінсько-московську.

ДЕ ДІЛАСЬ ВІСЬ?

Таке можна спитатися, читаючи промову Гітлера. Не згадав її ні словом. І Мусолінія лише згадав так, наче хотів збутися: згадав про подорож Мусолінія до Берліну в 1937. році, про котру нині люди так мало памятають, як про старинну історію.

І ще замітніше, що Гітлер згадував, що його приятелем є Мусоліні, а не згадував Італії.

Чи зробив це з недогляду, чи з розмисду?

ВТІКАЧІ Й УТІКАЧІ.

Один з наслідків війни: куди не поглянути, всюди втікачі. Польський президент Мосціцький у Румунії, потім у Франції. Польський маршал Сміґли-Ридз у Румунії. Польський генерал Желіговський в Румунії. Чеський генерал Прхала в Росії. Словацький генерал Вест у Парижі.

За кожною переміною влади, ба навіть за кожною переміною державної орієнтації втікають люди, яким може бути небезпечно оставатись на місці.

І не можна дуже дивуватися, як ґнані долею такі вигнанці пробують дочепитися до якого уряду за охороною.

НЕ БУВ БОМБАРДОВАНИЙ.

Німецький адмірал Редер казав, що американський корабель „Ірокво" має бути бомбардований і затоплений. Світлина показує всідання пасажирів в ірляндськім порті Коб. Корабель уже прибув щасливо до нюйорського порту.

ШКІЛЬНІ ДИВІЗІЇ В КАНАДІ

(Українські учителі й інспектори).

У Канаді школи по селах і містах мають самоуправу. У сільських шкільних дистриктах податкові на річнім шкільнім мітінгу вибирають 3 тростісів, з котрих один є головою шкільної ради або черманом, а тростіси іменують ще секретаря - касієра. Цим останнім може бути й один з тростісів. Ця місцева шкільна рада управляє школою, тобто шкільним будинком, і старається про все потрібне для школи. Ангажує й годить вона теж учителя й призначує йому платню, відповідно до постанов департаменту освіти, на якого чолі стоїть міністер освіти, яким не все є фаховий учитель, лиш один з кабінетових міністрів, себто політик, член партії, що одержала у виборах більшість і створила провінціяльний уряд. Важнішою в тім департаменті є становище заступника міністра освіти або т. зв. депюті министер оф едюкейшон, бо цей останній провадить ціле діловодство, є звичайно фаховим учителем, розуміється на шкільництві, остається завше в контакті з інспекторами і вчителями й нема в провінції вчителя, якого би він не знав особисто. Зміняються в провінції уряди, зміняються міністри освіти, а заступник міністра освіти остається на своїм становищі літами. У Манітобі, наприклад, був таким заступником міністра освіти 31 літ, тобто аж до осени 1938 р., д-р Роберт Флетчер, що знав добре кожного вчителя в провінції і знаменито вмів вимовляти чужинецькі назвища вчителів. У провінції є теж кількох інспекторів, що раз або 2 рази до року відвідують кожну школу і здають звіти зо своєї інспекції департаменту освіти та місцевим тростісам. Від звіту інспектора залежить, чи тростіси можуть задержати надовше вчителя. Тут треба ще додати, що тростіси можуть заанґажувати лиш такого вчителя до школи, що має приписаний цертифікат від департаменту освіти, який кваліфікує його на вчителя. Якщоб тростіси приняли некваліфікованого вчителя та не хотіли його усунути, то департамент розвязує шкільний дистрикт і іменує урядового тростиса.

Таку самоуправу мали школи і в провінції Алберті до 1935 р., тобто до приходу суспільно - кредитового уряду до влади в провінції. На чолі нового уряду станув Вилєм Ейберґарт, професор середньої школи, що крім премієрства обняв теж уряд міністра освіти. Премієр Ейберґарт, не можучи виповнити одної з найбільше імпонуючих виборчих обіцянок, тобто дати кожному дорослому мешканцеві провінції 25 долярів місячної дивіденди, постановив приподобатись по англійськи говорячим мешканцям провінції реформою шкільництва. Він сам з роду німець, уроджений в Онтеріо з родичів, що були еміґрантами з Німеччини.

Ейберґартова реформа шкільництва полягала в тім, що відібрано самоуправу поодиноким шкільним дистриктам і створено шкільні дивізії або побільшені шкільні дистрикти. Такі шкільні дивізії обіймають від 60 до 80 шкіл під одною дивізійною шкільною радою, що складається з 5 тростісів, суперінтендента, яким є дистриктовий шкільний інспектор, і секретаря - касієра. Осідком шкільної дивізії є якесь більше містечко в шкільній дивізії. До цього містечка зїжджаються 10 разів до року 5 вибраних тростісів, щоб полагодити справи цілої шкільної дивізії. За участь у засіданнях одержують тростіси по $5 і зворот дороги, числячи по 8 ц. від милі. Місцеві, цебто льокальні тростіси полишились, одначе вони мають лиш право нагляду над шкільним будинком, а права ангажування вчителя не мають, бо це належить до дивізійної шкільної ради. На 4,000 сільських шкіл є тепер в Алберті 47 шкільних дивізій. Між тростісами в тих дивізіях лише в 3 або 4 дивізіях українські тростіси мають більшість і тому в тих дивізіях 95 відсотків шкіл обсаджених є українськими кваліфікованими вчителями. В інших дивізіях число українських учителів виносить яких 5 до 10 відсотків. Також є лиш 2 українські інспектори, а то п. Косташ і Ганочко, що є теж суперінтендентами дивізій. Побільшені шкільні дивізії введено тому, що, на гадку уряду, кошти удержання шкіл будуть тепер менші і піднесеться рівень науки в сільських школах. Проти творення побільшених шкільних дистриктів протестували річні конвенції тростісів шкіл, зложені переважно з по англійськи говорячих делеґатів, і протестували податкові поодиноких шкільних дистриктів. Авторитарний уряд премієра Ейберґарта іґнорував всі ті протести, відповідаючи протестам, що вони є упереджені до цеї реформи і що по 2 роках, пізнавши її користі і благодаті, самі будуть голосувати за цю нову шкільну систему.

Для українців ця нова шкільна реформа неконче бажана. Вона може довести до цього, що багато синів українських фармерів в Алберті, що покінчили тут нормальні школи, останутся без посад, бо такі зможуть лиш одержати в шкільних дивізіях, де мають більшість у дивізійній шкільній раді українці - тростіси.

ВИМИНУВ ВОЄННІ НЕБЕЗПЕКИ, ВМЕР У МИРІ

Англієць Вилєм Ровен мав по дорозі з Англії до Америки небезпечну подорож. Він їхав товаровим кораблем, котрий був у постійній небезпеці від підводних човнів. Зо свого корабля бачив він, як затоплено два підводні човни й один нафтовий корабель. Виминувши щасливо ці небезпеки і висівши на сушу Америки, Ровен упродовж пів години згинув від автового випадку.

У БЕЗРИБНІМ ПОТОЦІ.

Родина одного мешканця міста Редлендс, у стейті Калифорнія, зажурилася, що він пішов на рибу й не давав цілі дні знати про себе. Повідомили шерифа і цей пішов на розшуки. Знайшов його, як цей сидів над потоком і закидав у нього преспокійно вудку. „Чи ви не знаєте, що в цьому потоці нема риби?" — спитався шериф. „Не можна знати", сказав рибак, сіпнув за вудлисько й витягнув пструга, 13 цалів довгого.

ФРАНЦУЗЬКІ КЛОПОТИ.

Французький уряд на останньому засіданні розглядав м. ін. проект створення окремого позичкового фонду для селянських подруж. У той спосіб намагається французький уряд протидіяти зменшенню природнього приросту населення.

НАЙКРАЩЕ ПЕРЕКОНАТИСЯ

Посварилися канзасець з джорджієцем за те, в чиїм стейті ростуть більші кавуни. Казав канзасець, що в його, хоча джорджієць запевняв, що цього року було сухе літо й кавуни не виросли великі. Зажурився канзасець, що знайде 85-фунтовий кавун. Шукали по цілім стейті Канзас, але найбільший кавун, що його знайшли, важив лише 66 фунтів.

ЗАКИДУЮТЬ ЖІНЦІ МІЛІОНОВІ ОБМАНИ

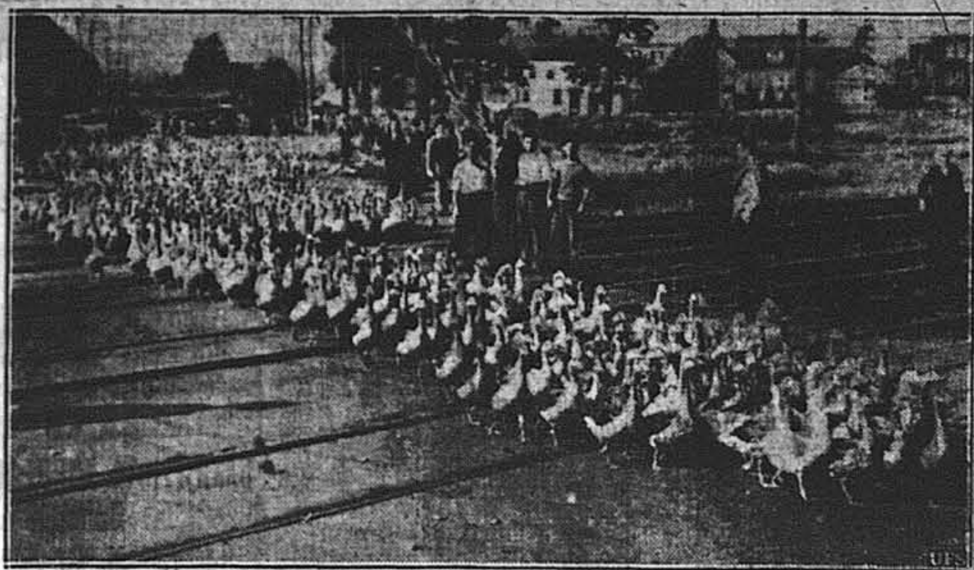
Федеральні агенти арештували в Ню Йорку паню Лідію Кох, котрій закидують продаж удіїв у фальшивих підприємствах на суму міліона долярів.

ПРОПАҐАНДА ФІНЛЯНДСЬКОЇ НАУКИ ЗА КОРДОНОМ.

Фінляндський парлямент ухвалив внесення у справі пропаґування фінляндської науки за кордоном. Практично — вчені, видаючи якийсь твір фінляндською чи шведською мовою, самі будуть зладжувати спеціяльні реферати про висліди своїх наукових дослідів, або скорочення публікованих праць. Окрема комісія при міністерстві освіти займеться перекладом цих рефератів чужими мовами, головно французькою, англійською й німецькою, та розішле їх редакціям фахових закордонних часописів. Досі рішили видати реферати на основі 300 праць.

ТЕПЕР ЦІНИТЬ ВІДТИСКИ ПАЛЬЦІВ.

Арчі Меквіґен, літ 19, з Лондону, Онт., дякує славному криміналогові Бертілінові за те, що колись узасаднив, що відтиски пальців людини є одним з найпевніших способів устійнити тотожність людини, бо риски на пальцях людей ніколи не повторяються. Меквіґен був арештований на підставі підозріння, що він є бандитом з Торонта, якого пошукує поліція. З опису він був подібний до бандита віком, вродою, ростом, вагою і навіть мав близну на нозі й татуовані ілюстрації на лікті. Але коли порівняли відтиски пальців, виявилося, що він має двійняка, якого поліція пошукує, а його самого звільнено.

НА ДЕНЬ ПОДЯКИ.
Цю череду гусей перегнано із залізничого двірця в Менсфілді, Масачусетс, на одну фарму, три милі від стації, де їх мають тучити на День Подяки й Різдво.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПІТСБУРҐ, ПА. Місячні збори Тов. Рогатинщина, від. 396., відбудуться в неділю, 15. жовтня, в 2. годині сполудня, в домі 2114 Тустин ул. Просимо всіх членів прибути на збори. Довгуючі члени мають вирівняти свій довг, бо інакше будуть суспендовані. — Уряд.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375., відбудуться в неділю, 15. жовтня, в годині 12:30 пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Всі члени повинні явитись на збори. Будуть важні справи до вирішення. — Уряд.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 317., відбудуться в неділю, 15. жовтня, по Сл. Божій. По зборах, в 2. год., відбудеться Свято Злуки відділів 282 і 39, на котре запрошено наш відділ до участи. Головним промовцем буде гол. фін. секр.-кас. У. Н. Союзу, Р. Слободян. Проситься всіх членів прийти на збори, а відтак узяти участь у святі. В суботу, 14. жовтня, в год. 8. рано, відправиться Сл. Божа за здоровля членів і парастас за померлих членів обох відділів, на які також запрошено наш відділ. — Йосиф Бойко, предс.; Мих. Дидик, кас.; Р. Пристай, секр.

АЛІКВІПА, ПА. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 120., відбудуться в неділю, 15. жовтня, бо в неділю, 22. жовтня, буде відкриття нового Українського Домі відділу 120. У. Н. Союзу. Всі члени мають прибути на збори точно в 2. год. пополудні. Взивається членів, котрі довгують, щоби прийшли і свій довг вирівняли, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. — Ілько Коболь, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Триквартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206., відбудуться в неділю, 15. жовтня, в годині 1:30 пополудні, в церковній галі на Вест Скул ул. Обовязком кожного члена прибути, бо буде справоздання уряду й контролі за третій квартал і інші справи до вирішення. Проситься довгуючих членів, щоби вирівняли свій довг. На ці збори кожний член повинен привести нових членів до Тов. і до У. Н. Союзу. — І. Околіта, предс.; М. Копернюк, кас.; І. Кокольський, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Місячні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 237., відбудуться в неділю, 15. жовтня в. год. 2:30 пополудні, в У. Н. Домі. Проситься членів прибути на ті збори конечно і на означений час. — Уряд.

КОТСВИЛ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 248., відбудуться в неділю, 15. жовтня, в годині 1. Взивається всіх членів прийти і заплатити свої місячні вкладки. Особливо ті члени, котрі забагато довгують, щоби заплатили цего місяця, бо інакше можуть бути суспендовані. Деякі члени дуже собі справу легковажать: обіцяють на пейду і недотримують, а секретар мусить ходити по домах і колектувати гроші, щоби зібрати на розмет і вислати до У. Н. Союзу. Цього більше не повинно бути. — М. Пик, предс.; А. Турчин, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339., відбудуться в суботу, 14. жовтня, в годині 6:30 ввечір, під ч. 3322 Норт Лоренс Стр. Проситься членів прийти на час тай вирівняти свої вкладки, щоби не було потім нарікання, як когось суспендується. Також проситься родичів, щоби платили вкладки на час за дітей і за себе, бо ви члени домагаєтесь, щоби уряд поступав після статуту. Проситься членів вписувати своїх дітей до У. Н. Союзу. — І. Сорока, предс.; І. Бішка, кас.; І. Сорока, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Місячні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86., відбудуться в неділю, 15. жовтня, в парохіяльній школі. Збори почнуться зараз по Сл. Божій. Всі місцеві і позамісцеві члени обовязані бути присутніми на цих зборох. По закінченню зборів відбудеться братська забава. — Гр. Сайкевич, предс.; Т. Мороз, кас.; П. Саламаха, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Сестр. Благовіщення, від. 125., відбудуться в неділю, 15. жовтня, в год. 12:30 сполудня, в парохіяльній гали при Оклей і Райс ул. — А. Куропась, предс.; Р. Сидорик, кас.; І. Подола, секр.

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА. Збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85., відбудуться в неділю, 15. жовтня, в 1. год. пополудні в Юіон Галі. Кожний член обовязаний прийти. Будуть важні наради. На збори прийде нововписаний член, гр. І. Бурцін, і скаже пару слів про те, як наше товариство й ми маємо спільно працювати для організоції і для української справи. Напоминаємо довгуючих членів, щоб вирівняли свої довги. — В. Шипула, предс.; М. Поливка, кас.; О. Костюк, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. Згода, від. 385., відбудуться в неділю, 15. жовтня, в У. Н. Домі, в 2. годині пополудні. Проситься всіх членниць прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Також проситься довгуючих членниць вирівняти довги. — Анна Гавриляк, предс.; Анна Карась, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170., відбудуться в неділю, 15. жовтня, в годині 6. ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул., Джерзі Сіті, Н. Дж. На ті збори обовязком кожного члена і відділового урядника прибути для рішення важних відділових справ. Рівнож пригадується довгуючим членам вирівняти свої залеглі вкладки до У. Н. Союзу і до Тов. Січи, бо в противнім разі такі члени будуть суспендовані. — Т. Наконечний, фін. секр.; 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Українського Національного Товариства Дністер, від. 361., відбудуться в суботу, 14. жовтня, під ч. 217-219 Іст 6. вулиця, точно в 8. годині. Проситься всіх прибути, бо є важні справи до вирішення. Є готові тикети на баль, котрий припадає на наступний місяць, тому всі члени і членкиці повинні їх забрати. Нікому почтою висилатись не буде. Нашого обовязку ніхто не сповнить крім нас самих. На зборах почуємо ще більше новостей, чого оголосити неможливо. Не явившийся член(иця) на цих зборах заплатить кару після статуту. Нові члени повинні прибути на збори перед 8. годиною, подати точну адресу урядові і зложити приречення перед урядом і членами по закові статуту. Довгуючі члени повинні вирівняти свої місячні вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Т. Гулька, рек. секр.

BETHLEHEM, PA. St. Dymitri Lodge, Branch 288 will hold their meeting on Sunday, October 15, 1939 at Ukrainian Hall, 235 Carbon St., at 2:00 P. M. Every member should be present. — Andrew Danyluk, Sec.

ОЗБРОЇТИ СТУДЕНТСТВО БОЛЬШЕВИЗМОМ

З нагоди нового шкільного року в справі науки студентства забирає голос така важлива особа в большевицькому світі, як „заступник завідуючого відділом пропаґанди й аґітації ЦК КП(б)У". Що може цей невчений сказати студентам? Свої „мудрі" думки викладає він у „Комуністі" з 29. серпня ц. р. під наведеним заголовком:

„Визначними подіями в житті вищої школи, як і в житті всієї нашої країни, були вихід у світ енциклопедії основних знань марксизму-ленінізму — „Короткого курсу історії ВКП (б), і оголошення постанов ЦК ВКП(б) про постанову партійної пропаґанди у звязку з випуском „Короткого курсу історії ВКП(б)".

„Розпочата перебудова партійної пропаґанди вже встигла дати свої перші плоди й у вищій школі. Замість штучно розщеплених катедр соціяльно-економічних дисциплін, що були раніш, у вузах України створено нині 126 катедр марксизму-ленінізму. Для них обкоми КПбУ вже затвердили 487 викладачів.

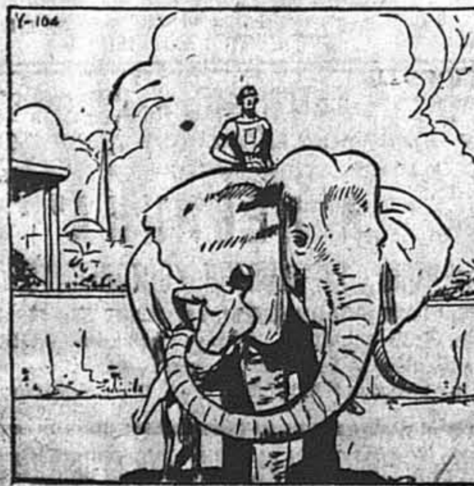
„Основна маса студентів усвідомила вказівку товариша Сталіна на XVIII. зїзді ВКП(б) про те, що ленінець повинен бути соціялістом не тільки в облюбованій ним галузі науки, але він повинен бути разом з тим політично-громадським діячем, що для цього наші працівники мають оволодіти марксизмом-ленінізмом, який є наукою „про суспільство, про закони розвитку соціялізму, про перемогу комунізму".

ХОЧУТЬ ЗАБУДУВАТИ ОЛИВНУ ГОРУ В ЄРУСАЛИМІ.

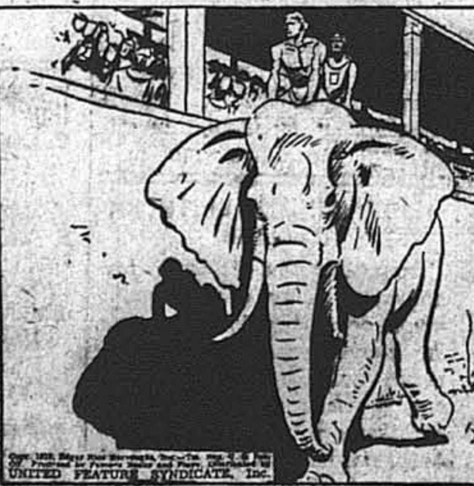
Приватний власник Оливної Гори задумує небаром збудувати на ній кілька домів. Міська рада Єрусалиму не всилі тому протиділати. На вістку про це в Англії творять спеціяльне Т-во, що займеться викупом і охороною Святого Місця.

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(104)

Тарзан знов заговорив до слона. При помочі ріжних звуків він говорив цьому розумному звірові, що далі робити. На потвердження, що він зрозумів, про що йде, слон підніс угору трубу і заревів. Далі він обняв трубою Тарзана та висадив на себе. Опісля те саме зробив із Вальтором.

Тепер він зачав хитатись то в один, то в другий бік, як це роблять слони перед походом уперед. Тарзан заохочував його певними звуками. Розрухавшись, Тантор пішов уперед, приспішуючи кожний раз ходу. За кілька хвилин він був перед загородою, що відлучала арештантську площу від арени.

Тантор на хвилю зупинився. Але Тарзан твердими словами почав заохочувати його далі. По хвилині надуми слон опер своє величезне чоло на загороду і почав її валити. При тій роботі напружились усі його мязи. Він кілька разів вертався, відпочивав і знов брався за роботу. А Тарзан усе заохочував його.

Нарешті загорода почала чимраз більше подаватися. Вкінці з тріскотом вона повалилась. Крізь отвір у паркані слон і два чоловіки продирались на волю. На це із запертим віддихом дивилась королева. Її в першу чергу дуже здивувало це, що слон, замість роздавити вязнів, з ними сприятелювався.